

[Transcript] Dagens Eko / Spermadonatorn som gett upphov till över 550 barn

Mikael, vad är det som gör att någon vill donera sperma i sådana mängder att man kanske får hundratals barn?

Ja, det brukar vara en eller flera av framför allt tre saker.

Ärlig generositet, att man faktiskt vill hjälpa andra att skaffa barn, pengar och inte helt sällan ett slags drag av gudakomplex.

Att vilja sprida sin säd för vinden.

Det här är Dagens Eko med Karl Karlhammar.

Idag om sperma-donatorn som gett upphov till över 550 barn.

Den 42-årige nedeländaren Jonathan Meijer står på en sandstrand.

Han har långt blånt hår, bär solglasögon och är iförd en röd Hawaii-skjorta.

I den här YouTube-videon berättar han för tittarna om sin barndom och hur han älskade att växa upp en stor familj med sju syskon.

På senare tid har han blivit omskriven i media världen över.

Under många år har han donerat sperma för att hjälpa barnlösa par att kunna bli gravida.

Exakt hur många barn han har vet han inte, men han känner själv till omkring 550 stycken.

Gäst är Mikael Sjödel, Sveriges radiosutsände i Bryssel.

Ja, Mikael, hur lyckas en person bli pappa till över 500 barn om man ska tro honom själv?

Ja, hans egen berättelse då är att allting börjar i mitten på två timmar.

När Jonathan Meyer pluggar till lärare och en av hans kompisar verkar vara steril och då föds den här tanken.

Sen kommer han från en religiös familj, många barn, han hyllar det här stora familj idealet eftersom det var så han själv växte upp.

Man mår bättre, man är aldrig ensam, det är hälsosamt, man blir glad och det är belönande tycker han då.

Och så börjar han donera via klinik eller flera kliniker faktiskt.

Det blir nästan som ett beroende, han har sagt att den här glädjen hos dem han hjälper ger honom nästan som ett slags lyckorus.

Förutom att donera då via donationskliniker så börjar han donera på nätet, direkt till folk som vill bli föräldrar och så han får träffa dem också.

Och så där rullar det på.

Nederländerna, Tyskland, Belgien, Luxemburg, Spanien, Italien, USA, Mexiko, Argentina, Kina, New Zealand, Australien,

det finns berättelser från mammor till hans barn som säger att de i sin tur har varit kontakt med mammor i Sverige också,

men det där är inte bekräftat vad jag vet.

Men har man ingen kontroll över hur många personer som den här Jonathan Meyer väljer att donera till?

Ja man börjar i nederländerna där han själv är ifrån, så donerar han via flera kliniker.

Och vid den här tiden i början så fanns det inga regler som sa hur många donationer man fick göra som spermadonator.

Han säger själva att han bara fick frågan en gång från en av klinikerna i nederländerna om man hade donerat på andra ställen.

Och när de fick reda på att han hade det så sa de nej, men det var bara en klinik.

Sen är det så att om du donerar på kliniker i flera länder så har alla länder lite olika övrig gränser

för hur mycket spermor du får donera.

Och det finns internationella donationsgister som inte har några övrig gränser alls.

Och om du dessutom då donerar privat eller vad vi ska kalla det för via nätet direkt till människor, ja då finns det ju noll kontroll.

Så kan man säga att Jonathan Meyer, han har lurat systemet lite här, kan man säga så?

Ja alltså att lura systemet, det kanske är lite väl starkt, för han har ju följt de regler och eller krypål om man nu vill säga det som finns på de platser där när han donerat.

Har du förstås varför de är ängre?

Well, you know, it would be more honorable if I would be open about it, if I wouldn't lie.

I agree on that, that's not a good thing.

Men det han däremot har gjort är att han faktiskt har ljugit för blivande föräldrar som då undrar hur många andra barn han har.

Det har han själv erkänt i intervjuer och han har också sagt att han ångrar det.

Okej. Och de han har ljugit för, de har inte gått via kliniker va?

Det har varit via privata webbplatser, det låter riskabelt.

Ja, alltså de som han har ljugit för, det är de han har träffat och de har han kommit i kontakt med via webbplatser som är utanför de officiella donationsklinikerna, det är helt rätt.

Ja, det är väl riskabelt och där kan man ju bryta ner i några olika nivåer av risk.

Och sen finns det ju också en etisk aspekt. Är det så kul kan man ju undra och ha hundratalsyskon och få reda på det när man är 18 år.

Hur går det till då när man utanför de klinikerna möts privata, en donator och blivande föräldrar?

Det finns massor av forum och sajter på nätet, även svenska sådana,

som man kan efterlysa eller söka en donator eller erbjuda sina tjänster som donator då.

Jag har själv kollat på det här, för ett antal år sedan så gick jag med i ett gäng svenska internetforum för folk som letar efter spermadonatorer då på egen hand.

Jag gjorde det här för P1-programmet Caliber och jag lossades var en 30-plus kvinna som ville ha barn och jag fick svar supersnabbt.

Hej, jag hjälper dig gärna på det sätt du önskar. Är en ovanligt för risk och har inga krav på delaktighet eller vårdnad?

En timme tog det, så fick jag första svaret. På två dagar hade jag hört från 20 personer som var vilja och donera sin sperma till mig.

En del av dem var extremt hemliga och andra kunde skicka bilder, de kunde skicka delar av sitt personnummer för att visa att de hade olika intyg som visade att de var friska och så vidare.

Så går det till och det är väldigt enkelt.

Och hur går det till då när man väl upprättat kontakt online?

Det kan gå ganska snabbt. De här konversationerna som jag hade när jag lossades var en 30-plus kvinna som ville ha en sperma donation.

De var ganska korta och konsisa. Jag är redo kunde jag få ett svar. Jag kan donera till dig. Jag är frisk.

Jag kunde ställa nån motfråga. Har du intyg? Kan jag få reda på mer om det själv? Då sa vissa ja. Andra sa tvärt nej.

Men där ifrån till att kunna stämma träff var ett ganska kort steg.

Och sen så möts man. Antingen så åker kvinnan och träffar mannen på en offentlig plats eller hemma hos mannen.

[Transcript] Dagens Eko / Spermadonatorn som gett upphov till över 550 barn

Eller så kommer donatorn mannen och träffar kvinnan på en plats och sen så utför man transaktionen helt enkelt.

Och nu när det rapporteras så mycket om Jonathan Meijer i nederländerna.

Finns det några likheter som du kan se med de här svenska männen som du utträffat?

Förutom att numera är det en antalet barn som Jonathan Meijer har sticker ut enormt.

Så känner jag igen lite av det här lyckoruset som Jonathan Meijer har pratat om.

De jag träffade var också, hur ska jag förklara det, lyckliga över att kunna hjälpa till.

Jag skulle aldrig vilja ha någonting av det här och gjort. Det har blivit fantastiska barn och fantastiskt lyckliga föräldrar.

Så det känns väldigt framtidigt när jag tänker på det.

Jag träffade Björn. Han var också inne på att det här var någonting som skänkte honom en stor glädje.

Och de här delarna är precis det som Jonathan Meijer lyfter fram när han förklarar varför han vill hjälpa till.

Så det här är alltså helt vanliga svenskar vi pratar om?

Ja, det skulle jag säga. Från norr till söder, vanliga män som kan ha vanliga familjer, vanliga liv, vanliga jobb, precis som alla andra.

Och sen har de den här sidosysslan eller vad vi ska kalla det för.

Där de av olika skäl vill donera eller ge bort sin sperma till de som vill ha hjälp med att skaffa barn.

Och förutom det här glädjeruset som du beskriver får de betalt till exempel de här männen.

Alla som jag var i kontakt med på de här nätforumen i Sverige har varit tydliga med att de tar ingenting betalt.

Jag träffade även Peter som var mycket mer hemlig än Björn som jag träffade.

Ingen i familjen, ingen mellan bästa vänner vet någonting.

Han tog ingenting betalt men han var också extremt hemlig.

Emil visste inget, han lämnade absolut inga intyg.

Han var inne på det här med att han också gjorde få hjälp andra för att skäcka glädje.

Men så var det den här kicken han berättade om också.

När man har ändå liksom gett upphov till ett nytt liv så det tycker jag är en grej som vi ser in i ett tillfällställd.

Det är ganska torskiga, eller så här.

Lite kul är det att det är jag och min lilla hemlighet.

Han pratade om det som sin lilla hemlighet och jämförde med en slags otrohetsaffär som han nästan tyckte var lite spännande.

Men när det gäller pengarna så var ingen av dem som jag träffade eller i kontakt med var det någon slags drivkraft.

Jonas säger att han inte har tjänat några större pengar på sina donationer.

Men han har fått betalt för omkostnader, reser ibland lite extra.

Sen har ju kvinnor trött fram ett antal och berättat att de har betalat honom strax under 2000 kronor och plus reserkostnader.

Så det finns lite olika bud, så det är väl svårt att få en exakt siffra på vad han har eventuellt dragit in på detta.

Men här ska man komma ihåg att i Sverige om man är en riktig godkänd officiell donator via det offentliga systemet

[Transcript] Dagens Eko / Spermadonatorn som gett upphov till över 550 barn

då får man 600 kronor per tillfälle och man brukar lämna spärr mer ungefär 4-12 gånger brukar man säga.

Så det kan ju bli en, vad blir det? 7200 spärr totalt om man slår i taket.

Just det.

Det här var ändå liksom en så pass viktig sak att skaffa barn och så upptäckte jag att jag kunde faktiskt påverka dig själv.

Jag behövde inte revinera mig själv eller sitta och vänta i tusen år på den stora kärleken.

Jag kunde göra någonting där det passade mig.

Sen träffade jag också en av dem som fått barn på det här sättet.

Jag kallade henne för Frida, hon var ensamstående och det här var ett par år innan man som ensamstående fick skaffa barn genom IVF.

De där reglerna kom ju 2016 i Sverige och det här tror jag var 2014.

Hon ville ha barn, hon kände inte för att ragga upp nån främling på krogen och liksom få till dig genom ett engångslig som hon uttryckte det.

Så det hittade hon en spermadonator på en kontaktannons på nätet.

Den dagen jag fick positivt resultatens när gladgubbel på äggålsningstestet så jag möjliggjorde honom morgonen

och då hade jag ingen aning om vad vi skulle träffas liksom.

Och liksom bara har han tänkt sig.

Så då föreslod han en offentlig toalett, någonstans som låg nära där han kunde ta sig.

De stämmer träff på en offentlig toalett.

Och det var verkligen som en sån här drog dil.

Hon stod och väntade utanför, då Naton gjorde sittiet av båsen.

Han kom ut, ger henne koppen med spermier genom ett slags här hemligt handslag.

Och hon var själv orolig för att vakterna som står där på toaletten via entrend skulle tro att de just syssla med droger eller något.

De stod och smög med såna här små burkar.

Så det är en risk, men det är ändå en risk som jag var beredd att utsätta mig för.

För det var ända sätt att få barn.

Åtta gånger berättade hon, fick hon träffa den här mannen på olika offentliga toaletter innan hon blev gravid.

Men när jag träffade henne så hade hon en, jag tror den här bebisen var ett halvår då när jag träffade henne.

Om vi återvänder till den här nederländska mannen då, Jonathan Meier.

Hur går det för honom med hans donationer?

Ja, han fortsätter att donera spermier tills han blir påkommen och det blir han 2017.

Och då blir han svartlistad av kliniker i nederländerna och stoppas från att donera.

Då är det stopp för hans donationer nu då?

Riktigt så enkelt är det inte.

Han kunde fortsätta och fortsatte utomlands.

För det finns internationella organisationer som inte har någon övrig gräns för hur mycket man får donera.

I april 2023 slår en domstol i Hagfast att Jonathan Meier inte får fortsätta doneras sperma.

Det är en annorlunda fördel att de inte bänner mig men de inte bänner kliniker.

[Transcript] Dagens Eko / Spermadonatorn som gett upphov till över 550 barn

Rättsfallet har drivits av organisationen Donerkind tillsammans med kvinna som är mamma till ett av Meiers barn.

De fanns för de här barnen så det är riktigt, riktigt bra att en djur rullar i favorit av de här barnen. De parents är riktigt glada och så är vi.

Ja, Mikael, hur går det till när Jonathan Meier till slut stoppas från att skaffa fler barn?

Ja, men i år i april så säger domstolen i Hag i nederländerna att nu får det vara nog.

Nu måste du sluta donera sperma eller ge bort din sperma och om han ändå fortsätter så riskerar han att få böta

runt en miljon svenska kronor för varje överträdelse.

Domstolen säger också eller de beordrar Jonathan Meier att skriva till de kliniker som han har använt sig av utomlands

och be dem att förstöra hans sperma.

Och bara så jag förstår det här, Mikael, vad är problemet med allt det här?

Vad finns det för risker med att donera sperma i väldigt stora mängder?

Det första som folk brukar lyfta upp är ju den här inavväld, incestrisken.

Att dom barn som du har fått som då alltså blir halvsyskon på olika platser ska riskera och träffa senare i livet,

inleda relationer eller ligga med varandra och få barn själva.

Den risken är hyfsat liten. Sen ska man inte heller i sig underskatta risken att om kusiner får barn längre fram i livet

så har ju dom barn en dubbelt så stor risk bland annat att födas med någon form av missbildning.

Så där i sig är det en reell risk men själva nummerären behöver vara ganska rejäl för att det ska bli ett stort problem.

Men det finns väldigt många fler problem. Om man går via kliniker så finns det ett system där man kontrollerar noggrant vilka det är som donerar. Man har koll på hur mycket sperma du ger, hur många barn du får och vilka sjukdomar ärftliga och direkta sonarna du har, vilket gör att det är ett mycket säkrare system.

Går du via webbplatser eller privata kontakter så vet du kanske inte donatonsnamn, kanske inte hans ålder,

om han är frisk, vad han har för sjukdomar, om han är galen eller stabil och där finns ju uppenbara risker

för både ärftliga sjukdomar och direkt smittat till dig själv som kvinna.

Ett uppmärksammat rättsfall har avgjorts i länsrätten i Örebro.

Det gäller en man som ställt upp som spermadonator till ett lesbiskt par och som nu har drömt att betala underhåll till parets tre barn. Länsrätten anser att mannen är barnens biologiska pappa och därmed är han underhållsskyldig.

Sen ett väldigt stort problem, inte minst i Sverige, är att om man inte går via offentliga kanalerna då blir man pappa. Oavsett om du vill eller inte, det går liksom inte i Sverige att avskriva sig faderskap

och det här betyder att kvinnan kan när som helst kräva dig på underhåll och få rätt till det även retroaktivt.

Kan man ju tänka sig, man har skaffat 10, 20, 50, 500 barn och så har det gått sådär 10, 15 år och så kommer en eller flera att kräva att de vill ha underhåll retroaktivt för flera barn.

Det kan ju få enorma konsekvenser för den här donatorn då.

[Transcript] Dagens Eko / Spermadonatorn som gett upphov till över 550 barn

Framför allt om man tänker att det här beloppet kan ligga mellan 1600 och 2200 kronor i månad, det blir jättesummer.

Och det där har hänt att donatorer har dömt till att betala sånt.

Tvärtom också, den privata donatorn som ju då inte är en donator i lagens mening, det är fortfarande en pappa

kan ändra sig, hävda faderskap och vilja umgås med de här barnen så att det finns problem för båda parter juridiskt

om man inte går vid en donationsklinik för då blir man en donator officiellt sätt och inte pappa.

Annars är det här som folk sysslar med över nätet, det kan man jämföra med att träffa någon och ligga med dem.

Det är precis samma sak.

Så nu är det definitivt slut på Jonathan Meyers donatorskarriär?

Nej, det är inte riktigt hela sanningen, för de doser som eventuellt och skulle kunna gå till syskon till de barn han redan har,

de får sparas.

Så om någon vill då skaffa ett syskon till ett barn man redan har så kan de fortfarande göra det, för det finns en slags uppfattning om att det är viktigt att ha eller kunna erbjuda möjligheten till biologiska helsyskon,

och då kan man fortsätta använda Jonathan Meyers.

Och sen har han då också själv sagt efter domen i april att han har hjälpt andra på andra platser efter att han har fått det här förbudet.

Så det sista av hans donatorsbarn verkar förmodligen inte vara fötta än.

Tack, Mikkel.

Tack.

Och det var allt från Dagens Eko. Vi hörs igen imorgon.

Programledare var Karl Kadhamar, gäst Mikkel Sjödel.

Producerade gjorde Kim Häsjus och Alice Ullin.

Mila oss gärna på dagens Eko, snabbelag, sr.se.

Vill du höra mer från Mikkel Sjödel granskning av privata spermadonationer i Sverige, kan du hitta det hos Kalliver i appen, Sveriges Radio Play, eller på vår hemsida, Sverigesradio.se.